

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

економічного розвитку для зміцнення національної безпеки держави у стратегічній перспективі.

Проблема реформування податкової системи України з метою гармонізації інтересів держави і платників податку залишається однією з найбільш актуальних економічних проблем. Таким чином, можна зробити висновок, що Україні слід використовувати шлях країн, реформування в яких направлено на зменшення податкового навантаження.

Список літературних джерел

1. В ожидании налоговой реформы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2018/02/21/634295/>
2. Веремчук Д. В. Сутність податкової політики та її роль у державному регулюванні економіки / Д. В. Веремчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – Вип. 28. – С. 37-45.
3. Жекова О. П. Проблеми реформування податкової системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndi-fp.asta.edu.ua/thesis/52/>

УДК 336.233.2

В. П. БРАТЮК

Мукачівський державний університет

СТАН РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Страховий ринок є важливим атрибутом країн з високим рівнем економічного розвитку і виступає важливим інструментом акумулювання фінансових ресурсів громадян та підприємств, перерозподіляючи їх через фінансові механізми у реальний сектор економіки [1].

Саме завдяки розвиненому ринку страхових послуг в країнах, де існує культура страхування і основні ризики, що можуть виникнути, є застрахованими, постраждали суб'єкти як юридичні, так і фізичні особи, забезпечені фінансовою підтримкою, що автоматично послаблює негативні наслідки, а за певних умов і зменшує тягар державного соціального захисту, як, наприклад, у випадку стихійних лих. Водночас за умови невідповідності страхового ринку реаліям економіки, він не виконує повною мірою своїх функцій – ні фінансових, ні захисних. Тому постає питання, де знаходиться та межа «ідеального» страхового ринку і яким чином її можна досягти, зокрема таким країнам, як Україна [2].

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2017 становила 294, у тому числі СК «life» – 33 компанії, СК «non-life» – 271 компанія, (станом на 31.12.2016 – 310 компаній, у тому числі СК «life» – 39 компаній, СК «non-life» – 271 компанія). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 2017 рік порівняно з 2016 роком, кількість компаній зменшилася на 16 СК, порівняно з 2015 роком зменшилася на 67 СК.

За 2017 рік частка валових страхових премій у відношенні до ВВП залишились на рівні 2016 року та становила 1,5%; частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП за 2017 рік становила 1,0%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з відповідним показником 2016 року.

У порівнянні з 2016 роком на 8 261,5 млн. грн. (23,5%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 2 030,6 млн. грн. (7,7%).

Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме: страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових платежів на 1997,7 млн. грн. (55,5%)); автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») (збільшення валових страхових платежів на 1335,5 млн. грн. (14,4%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 1046,2 млн. грн. (41,0%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 956,5 млн. грн. (23,1%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 831,1 млн. грн. (39,7%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 525,8 млн. грн. (22,3%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 471,4 млн. грн. (56,3%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 312,1 млн. грн. (7,1%)); авіаційне страхування (збільшення валових страхових платежів на 263,2 млн. грн. (52,5%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 164,0 млн. грн. (22,6%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 2017 рік становила 65,6%, що на 9,6 в.п. менше в порівнянні з 2016 роком.

Протягом аналізованого періоду збільшилась кількість укладених договорів страхування на 6011,7 тис. одиниць (або на 3,3%), при цьому на 24864,1 тис. одиниць (або на 69,1%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі збільшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 17654,6 тис. одиниць (або на 112,6%), кількість укладених договорів на страхування здоров'я на випадок хвороби зросла на 3798,7 тис. одиниць (або в 2 рази), кількість укладених договорів страхування

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

фінансових ризиків зросла на 2430,4 тис. одиниць (або на 52,9%). Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась на 18929,9 тис. одиниць (або на 13,3%), в тому числі зменшилась кількість договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 3373,7 тис. одиниць (2,9%).

Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 58,0% та 62,5%, за видами добровільного особистого страхування – 38,7% та 43,2%, за видами недержавного обов'язкового страхування – 37,9% та 38,1% відповідно.

Страхові резерви станом на 31.12.2017 зросли на 1 927,7 млн. грн. (9,2%) у порівнянні з аналогічною датою 2016 року, при цьому технічні резерви зросли на 1366,3 млн. грн. (10,4%), а резерви зі страхування життя зросли на 561,4 млн. грн. (7,2%).

У порівнянні з аналогічною датою 2017 року збільшились такі показники, як загальні активи страховиків на 1 305,4 млн. грн. (2,3%); активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів – 1012,7 млн. грн. (2,9%) та обсяг сплачених статутних капіталів – 169,7 млн. грн. (1,3%).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній у 2015-2017 рр. [3, 4]

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Зміни у 2017 році		Станом на 31.12.2017
			внесено інформацію	виключено інформацію	
Загальна кількість	361	310	4	20	294
в т.ч. СК «non-Life»	312	271	4	14	261
в т.ч. СК «Life»	49	39	0	6	33

Щодо страхових премій, то валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за 2017 рік, становили 43431,8 млн. грн., з яких: 15555,6 млн. грн. (35,8%), що надійшли від фізичних осіб; 27876,2 млн. грн. (64,2%), що надійшли від юридичних осіб.

За 2016 рік загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила 35 170,3 млн. грн., з яких: 13220,0 млн. грн. (37,6%), що надійшли від фізичних осіб; 21950,3 млн. грн. (62,4%), що надійшли від юридичних осіб.

За 12 місяців 2017 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила 40518,1 млн. грн. (або 93,3% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – 2913,7 млн. грн. (або 6,7% від загальної суми страхових премій).

Чисті страхові премії за 2017 рік становили 28494,4 млн. грн., що становить 65,6% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за 2016 рік становили 26463,8 млн. грн., або 75,2% від валових страхових премій.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Обсяги валових страхових премій за 2017 рік збільшилися порівняно з 2016 роком на 23,5%, порівняно з 2015 роком зросли на 46,1%.

Чисті страхові премії збільшилися на 7,7% порівняно з 2016 роком, та на 27,5% порівняно з 2015 роком.

Таблиця 2

Концентрація страхового ринку за 2017 рік, [4]

Перші (Тор)	страхування «Life»		страхування «non-Life»		
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховальників
Тор 3	1 586,6	54,5	8 641,5	21,3	2
Тор 10	2 794,7	95,9	17 751,9	43,8	4
Тор 20	2 911,0	99,9	25 501,6	62,9	9
Тор 50	2 913,7	100,0	35 651,4	88,0	13
Тор 100	х	х	39 547,9	97,6	16
Тор 150	х	х	40 318,0	99,5	17
Всього по ринку	2 913,7	100,0	40 518,1	100,0	28

Можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 99,5% – акумулюють 150 СК «non-Life» (57,5% всіх СК «non-Life») та 99,9% – 20 СК «Life» (60,6% всіх СК «Life»).

Отже, забезпечення процесу купівлі-продажу страхових послуг потребує формування ринку страхових послуг, який розглядається як середовище в якому відбувається формування попиту та пропозиції на страховий захист, як форми взаємозв'язку суб'єктами страхових правовідносин.

Список літературних джерел

1. Гутко Л. М. Страховий ринок України: стан, проблеми розвитку та шляхи їх вирішення / Л. М. Гутко // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – №7. – С. 34-36.
2. Ніколаєва А. М. Стан розвитку страхового ринку в Україні / А. М. Ніколаєва, І. М. Остапук // Економічний форум. – 2012. – № 2. – С. 77-81.
3. Гаспарян А. Е. Оцінка результатів управління діяльністю страхової компанії / А. Е. Гаспарян // Страхова справа. – 2015. – №6. – С. 38-40.
4. Фориншурер. Страхование [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>